

55 rocznica

urodzin Mechanika!

- Z HISTORII SZKOŁY
- O PATRONIE
- CZY WIECIE ŻE...
- KADRA NAUCZYCIELSKA

Opiekun redakcji:

mgr Teresa Psota

Redaktor naczelny:

Wojtek Dutkowski - „DUDEK”

Redaktorzy:

Adam Janas - „ATLANTIS”

Wiola Piechula i Mirka Kolpińska

- „IVETT”

Z HISTORII SZKOŁY

Powstanie Zespołu Szkół Mechanicznych i jego rozwój wiąże się z istnieniem miejscowego przemysłu i jego zapotrzebowaniem na dobrze przygotowane kadry. 8 maja 1945 roku przybyła do Raciborza pionierska grupa polskiej administracji, która przejęła miasto od radzieckich władz wojskowych.

Z tą grupą związany był inżynier Zbigniew Siwczyński - założyciel Gimnazjum Cukrowniczego, które zapoczątkowało karierę dzisiejszego ZSM.

Inż. Siwczyński został dyrektorem Cukrowni w Raciborzu, która jako pierwsza na Ziemiach Odzyskanych (tak je wówczas nazywano) ruszyła z produkcją w grudniu 1945 roku. W związku z brakiem fachowców cukrowniczych, dyrektor wysunął projekt założenia szkoły, która przygotowałaby potrzebną kadre. Inicjatywę zrealizowano we wrześniu 1947 roku, kiedy to otwarto w budynku dzisiejszego Technikum Budowlanego - Gimnazjum Przemysłu Cukrowniczego w Raciborzu. W 1951 roku Gimnazjum zostało przemianowane na Technikum Mechaniczne. Gimnazjum było szkołą 3-letnią, a jego absolwenci chcący zdobyć tytuł technika, i prawo studiowania na wyższych uczelniach musieli kontynuować naukę w 2-letnim Liceum Cukrowniczym w Toruniu. Pierwszym dyrektorem Gimnazjum był mgr Stefan Sauter. Pracował w niezwykle trudnych powojennych warunkach, organizował wszystko od podstaw, prawie cudem zdobywał kadre nauczycielską.

Szkoła rozrastała się. Niezastąpiony inż. Siwczyński postarał się o pozwolenie na odbudowę zupełnie zniszczonej dawnej Szkoły Ewangelickiej przy ul. Wileńskiej i dokonał jej siłami nauczycieli i uczniów. W Technikum Mechanicznym Przemysłu Spożywczego kształciła się młodzież do 1963 roku (dziś mieści się tu Zespół Szkół Zawodowych). Nauka zawodu odbywała się na terenie Cukrowni, gdzie od 1948 roku działały warsztaty szkolne.

W roku 1951 powstało Technikum Mechaniczne dla Pracujących. W latach 50-tych dotychczas resortowe szkoły przejęło Ministerstwo Oświaty i stworzyło im lepsze warunki dalszego rozwoju.

Przy wzrastającej liczbie uczniów budynek na ul. Wileńskiej przestał wystarczać. Był ciasny, brakowało sali gimnastycznej i odpowiednich urządzeń higieniczno-sanitarnych.

W 1958 roku podjęto decyzję o budowie nowego budynku szkolnego.

3-ciego września 1963 roku uroczyste otwarto „Technikum Mechaniczne” im. Arki Bożka przy ul. Zamkowej 1. Dyrektorem był w tym czasie Leopold Czemiejewski - późniejsza legenda szkoły. W skład kierunków zawodowych ówczesnego Technikum wchodziły:

1. Technikum Mechaniczne Młodzieżowe o specjalnościach:

- budowa maszyn
- aparatura kontrolno-pomiarowa i mechaniczna
- automatyka przemysłowa

2. Technikum dla Pracujących o specjalnościach:

- budowa maszyn
- elektroenergetyka

3. Zasadnicza Szkoła Zawodowa kształcąca w zawodach:

- ślusarz
- tokarz
- elektromonter
- mechanik pojazdów samochodowych

4. Liceum Zawodowe o specjalnościach:

- mechanik budowy i remontu maszyn
- elektromechanik urządzeń przemysłowych

5. Policealne Studium Zawodowe o specjalności:

- mechanik budowy i remontu maszyn

W 2002 roku do starych dołączyły nowe typy szkół:

Stare:

Technikum 5-letnie:

- technik mechanik, specjalność: budowa maszyn, specjalizacja: komputerowe wspomaganie projektowania.*
- technik elektryk, specjalność: instalacje elektryczne, maszyny elektryczne.*
- technik elektronik, specjalność: urządzenia audiowizualne, automatyka.*

ZSZ:

- mechanik pojazdów samochodowych.*
- mechanik-monter maszyn i urządzeń, specjalizacja: maszyny i urządzenia przemysłowe.*
- elektryk*

Nowe:

Technikum 4-letnie:

- technik mechanik.*
- technik elektryk.*
- technik elektronik, specjalność: automatyka przemysłowa, systemy i sieci komputerowe.*

Liceum Profilowane (3-letnie):

- profil: mechatroniczny, elektrotechniczny, elektroniczny.*

Liceum Ogólnokształcące:

- klasa humanistyczna.*
- klasa sportowa.*

Technikum dla Dorosłych:

- technik mechanik, specjalizacja: technologia eksploatacji maszyn, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych.*
- technik elektryk, specjalizacja: instalacje elektryczne, maszyny elektryczne.*

O PATRONIE...

Arka Bożek urodził się 12 stycznia 1899 w Markowicach. Brał udział w powstaniach śląskich, akcji plebiscytowej, pełnił funkcję sołtysa oraz poświęcał się działalności Związku Polaków w Niemczech. Publikował broszury m.in. "Co boli chłopa na Śląsku Opolskim" i "Po 15 lipca 1937". Pamiętany często jako hulaka, zasłynął jednak również jako niestrudzony działacz terenowy, doskonały mówca obdarzony ciętym językiem i obrońca polskości Śląska. Szybko zdobyta lokalna po-

пулярność pozwoliła mu zostać posłem do sejmu prowincjonalnego w Opolu. Słynne stały się jego słowa wypowiedziane podczas przemówienia na I Kongresie Polaków w Niemczech (Berlin 1938) kiedy zapewniał: "...Naród nasz zostanie wieczny, bo jest nieśmiertelny!..." Można powiedzieć, że był "solą w oku" Niemców. Władze niemieckie szykanowały go, zabraniały publicznego występowania a nawet organizowały zamachy na jego życie. Dlatego w obawie przed aresztowaniem w 1939 roku zbiegł z Polski i okupację przetrwał w Londynie. Tam nie zaprzestał działalności i został wybrany członkiem Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźctwie. Swe interesujące obserwacje i przeżycia z emigracji opisał w "Pamiętnikach Londyńskich". Nie do końca jednak czuł się dobrze w towarzystwie tamtejszych działaczy, którzy nie okazywali wystarczającego zrozumienia dla spraw Śląska. Po wojnie, początkowo doceniany, został wice wojewodą Śląsko-Dąbrowskim i przyczynił się do sprawiedliwej weryfikacji pochodzenia miejscowej ludności. Interweniował w obronie Ślązaków często jednoznacznie uznawanych za Niemców i próbował przybliżyć ich specyficzną sytuację Polakom. Wielu uratował przed wywiezieniem do obozów i wywłaszczeniem. Stopniowo był jednak odsuwany od działalności publicystycznej i społecznej. W wyniku intryg politycznych zarzucono mu nawet popieranie Niemców i kwestionowano jego polskość. Zniesławiony i schorowany zmarł 29 listopada 1954 i został pochowany w Katowicach.

W 1996 roku odniósł sukces absolwent naszej szkoły - Ryszard Wolny, który na Igrzyskach Olimpijskich w Atlancie, zdobył złoty medal w zapasach w stylu klasycznym.

8 lipca 1997 - fala powodziowa wdarła się do pomieszczeń warsztatów, a później zalala budynek szkoły. Długo trwała rozpaczliwa walka o ocalenie zasobów materialnych pomieszczeń niszczonej przez wodę.

Mimo wakacyjnego kataklizmu, 29 listopada 1997 roku odbyły się uroczyste obchody 50-lecia naszej szkoły.

W 2001 roku zaszły największe zmiany - odłączenie warsztatów szkolnych, które stały się częścią Centrum Kształcenia Praktycznego. Po rezygnacji dyr. Krystyny Stoczek, nowym dyrektorem został dr Sławomir Janowski.

W 1972 roku Mechanik obchodził swoje „srebrne gody”. Było się czym pochwalić - około 1400 uczniów, piękny budynek, nowoczesnie wyposażony w pomoce naukowe, gabinetowy system nauczania. Technikum Mechaniczne było na Opolszczyźnie pierwszą szkołą, która całkowicie zerwała z tradycyjnym systemem nauczania w klasach. Pomoce naukowe były zakupywane z budżetu szkoły, ale nie tylko, ścisły kontakt z zakładami pracy owocował licznymi darami - szczególnie z Raciborskiej Fabryki Kotłów - RAFAKO i Raciborskiej Fabryki Obrabiarek - RAFAMET. Najwięcej pomocy naukowych wykonała jednak młodzież. Te ostatnie mają ogromne znaczenie jako pomoce w nauczaniu, a poza tym wyzwalają w uczniach inicjatywę i potrzebę tworzenia.

W latach 70-tych praca szkoły skupiła się na budowie nowych warsztatów szkolnych, które ciągle mieściły się na terenie „Cukrowni Racibórz”. Był to ważny etap rozwoju szkoły. Obok szkoły zostały wybudowane nowoczesne hale Warsztatów Szkolnych, gdzie młodzież w godnych i przyzwoitych warunkach socjalnych rozwija swoje zawodowe umiejętności.

W latach 1980-1981 doświadczyliśmy kryzysu ekonomiczno-politycznego. Jednak udało się zamknąć cykl budowy warsztatów, a nawet zorganizować „Infoklub” - spotkanie miłośników edukacji informatycznej z całego Śląska.

W 1992 roku - rozpoczęliśmy współpracę i wymianę ze Szkołą Techniczną w Opawie (Integrovana Stredni Skola COP Opava)

W 1993 roku Technikum zmieniło nazwę na Technikum Mechaniczno-Elektryczne, rok później tak samo nazwane zostało Technikum dla Dorosłych.

W 1995 roku nawiązaliśmy współpracę z Zespołem Szkół Technicznych w Steinfurcie (Technische Schulen des Kreises Steinfurt).

CZY WIECIE ŻE....

- W czasach, gdy nasza szkoła figurowała jako Gimnazjum Cukrownicze, posiadała własny internat, mieszczący się początkowo w dwóch salach na jej terenie, a później w budynkach przy ulicy Wojska Polskiego i Lwowskiej.
- Powojenni uczniowie sami (z własnej nie przymuszonej woli) przestrzegali rygoru niemal wojskowego - w czasie lekcji panowała absolutna cisza, a przy odpowiedzi przyjmowano postawę na baczność. To były piękne dni dla nauczycieli!
- W czasach popularności ruchu hipisowskiego, kiedy powszechna stała się moda na długie włosy (nie zawsze najlepiej zadbane), aktywnie działali w naszej szkole harcerze pod patronatem spółdzielni „Ostoja” i pod kierunkiem prof. Dyjakona. Zajmowali się strzyżeniem głów najbardziej zaroiętych delikwentów, by dopasować ich fryzury do szkolnego regulaminu.
- W latach „największego rozkwitu” szkoła posiadała własny autobus wycieczkowy („ogórek”), bazę kempingową w Wiśle oraz orkiestrę dętą, która uświetlała nie tylko szkolne uroczystości. Mechanik organizował ogólno-miejskie imprezy - „bale pod kasztanami” i „żakinady”. Modne były również tzw. „konferencje wyjazdowe,” których tradycję zapoczątkował dyr. Czerniejewski i które ponownie stają się popularne.
- W miejscu dzisiejszych pracowni prof. Gieronii i Kapuśniaka istniała niegdyś stolówka, w której podawano darmowy kubek „mleka”, nie tylko dla „kotów”, a także aula, w której odbywały się wszystkie uroczystości „ku czci...”
- Od wielu lat rzesze odwiedzających przyciągają doroczne „Dni Otwarte Szkoły”, dzięki którym mamy szansę zaprezentować nasz dorobek i zyskać nowych „pupilów” (uczniów).
- Chlubimy się nietypowymi-jak na szkołę techniczną dobrymi kontaktami z Krakowem i artystami z „Piwnicy pod Baranami”. Często gościmy w krakowskich teatrach, na koncertach w „Piwnicy” i nie tylko oraz zapraszamy znakomitych gości do Raciborza, a to wszystko dzięki duszy artystycznej prof. fizyki mgr M. Cieślaka.
- Ta gazetka nie jest pierwszą próbą twórczości dziennikarskiej naszych techników, do tej pory ukazywały się: „Wścibuś”, „Myśli Robaczywe” i „NieNaZarty”.

Kadra nauczycielska ZSM Racibórz:

Nauczyciele pełnozatrudnieni:

1. Biskup Andrzej
2. Buba Norbert
3. Chrobok Marek
4. Chruściel Danuta
5. Cieślak Jan
6. Cieślak Alicja
7. Cieślak Marek
8. Czarniecki Jan
9. Dontec Anna
10. Draga Hellena
11. Dutka Edward
12. Gargulińska Elżbieta
13. Gieron Marek
14. Gizowski Jerzy
15. Glogiewicz Teresa
16. Hajdasz Konrad
17. Janowski Sławomir
18. Kalabińska Jadwiga
19. Kalabiński Jan
20. Kalus Piotr
21. Kapuśniak Andrzej
22. Kasprzak Krystyna
23. Klobuczek Marek
24. Koleczko Jerzy
25. Krajewska Aldona
26. Kretak Sebastian
27. Krzemińska Urszula
28. Książek Waldemar
29. Lubkiewicz Grażyna
30. Machelski Piotr
31. Magott Teresa
32. Mularczyk Ryszard
33. Nachlik Piotr
34. Olender Anna
35. Oszek Zbigniew
36. Paskuda Teresa
37. Pólgrabia Irena
38. Psota Jan
39. Psota Teresa
40. Różalska Małgorzata
41. Simek Anna
42. Sput Renata
43. Suma Andrzej
44. Uliczka Mirosław
45. Unger Jan
46. Wycik Ewa

Nauczyciele dochodzący:

1. Adamski Jerzy	15. Rzepka Stefan
2. Brzezińska Maria	16. Schreiber Danuta
3. Drost Bernard	17. Sput Piotr
4. Furmanowicz Małgorzata	18. Stania Bernard
5. Gembalczyk Herbert	19. Stoczek Krystyna
6. Gładkowski Arkadiusz	20. Stogniew Weronika
7. Jezusek Renata	21. Szczypuła Szymon
8. Knop Stefania	22. Teresiak Mirosława
9. Krupa Krzysztof	23. Wypłosz Andrzej
10. Lichtarowicz Jadwiga	24. Zwolana Katarzyna
11. Nowak Małgorzata	25. Żydek Stanisław
12. Paduch Beata	26. Milewska Urszula
13. Perek Franciszek	27. Szot Edward
14. Pilgun Franciszek	

Pedagog szkolny:

-Stanieczek Władysława

Biblioteka:

-Busuleanu Urszula

-Lucia Dorota

-Wyrzykowska Elżbieta

W okresie 55 lat funkcje dyrektorskie pełnili:

Stefan Sauter	1947-1951
Paweł Świtała	1951
Ludwik Kruczek	1951-1952
Czesław Imiałowski	1952-1953
Tadeusz Gołda	1953-1956
Antoni Poleński	1956-1958
Jerzy Laska	1958-1960
Leopold Czerniejewski	1960-1974
Krzysztof Dembski	1974-1979
Henryk Jeziorowski	1979-1991
Krystyna Stoczek	1991-2001
Sławomir Janowski	2001-nadal